

RAHANDUSMINISTEERIUM

KOV reformi eesmärgid, ajakava ja põhimõtted

10.2015

RAHANDUSMINISTEERIUM

Eesmärgid

Valdade ühinemine on vahend, mitte eesmärk!

Mõistlikum, demokraatlikum
ja säästlikum
riigivalitsemine

Tasakaalustatum kohalik ja
regionaalne areng

KOV suurem roll
ühiskonnaelu
korraldamisel

Kõigi KOV üksuste parem
kohaliku elu
korraldamise võimekus

Suuremad valikuvõimalused
kohaliku elu korraldamisel

Suurem demokraatlik
vastutus

Suurem territoriaalne
kooskõla
asustussüsteemiga

KOV
finantsautonoomia
kasv

Strateegilise ja
korraldusliku
juhtimise
tugevnemine

KOV teostamise
subsidaarsuse
suurenemine

Teenuste osutamiseks ja
korraldamiseks piisava
rahvastikuga sidusate valdade-
linnade moodustumine

Muudatused KOV
rahastamis-
korralduses

Muudatused KOV
ülesannetes

Muudatused KOV
professionaalse
võimekuse nõuetes või
soovitustes

Muudatused KOV
teostamise
vormides: koostöö

Muudatused KOV
haldus-
territoriaalses
korralduses: piirid

Kohaliku omavalitsuse reformi eesmärgid

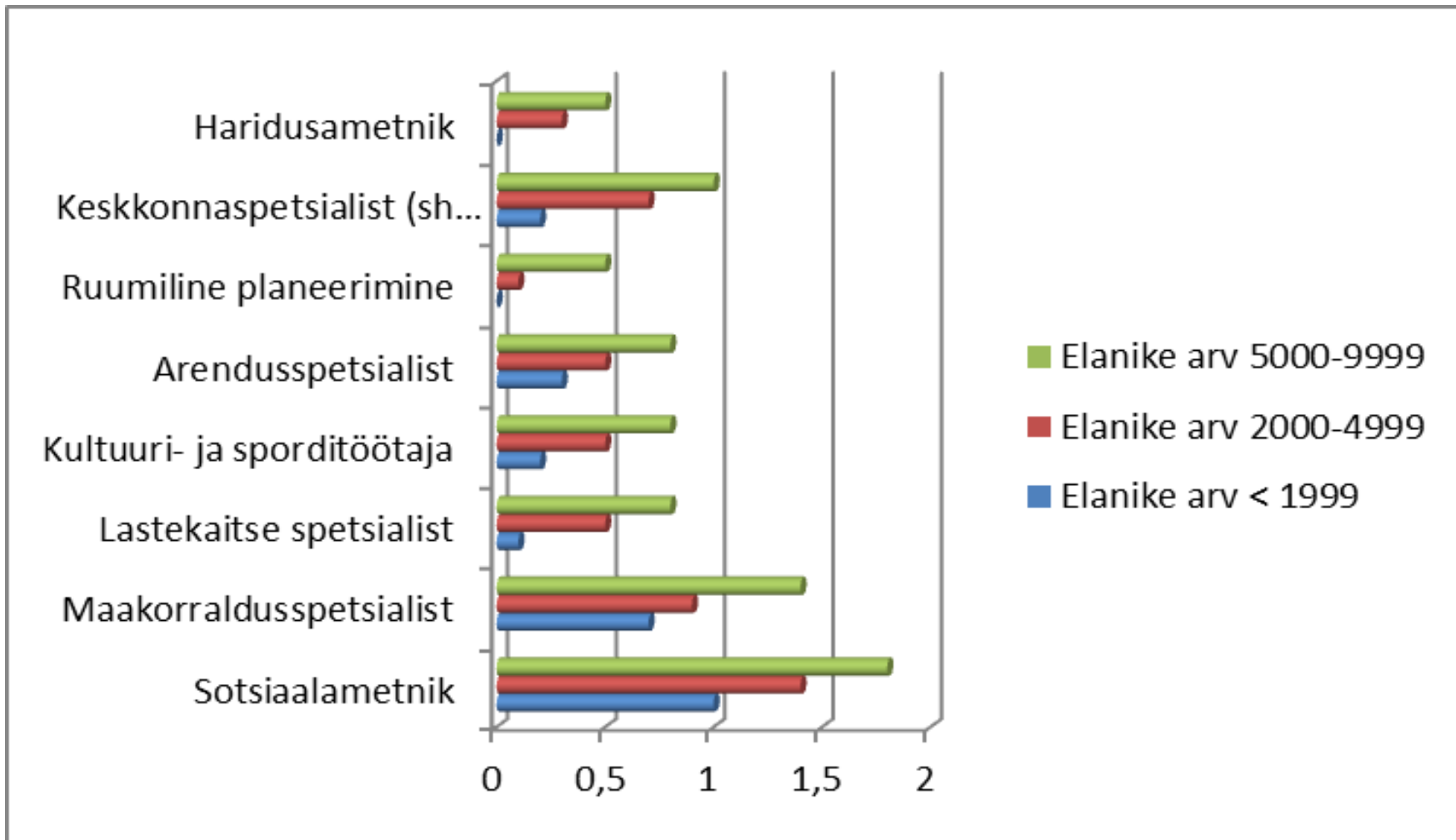
Kohaliku omavalitsuse reformi üldeesmärgid:

1. KOV juhtimise kvaliteedi tõus (parem teenuste osutamise võimekus, strateegilise juhtimise võimekus, volikogu mehitatus jne).
2. Suurem võimekus suunata oma piirkonna arengut.

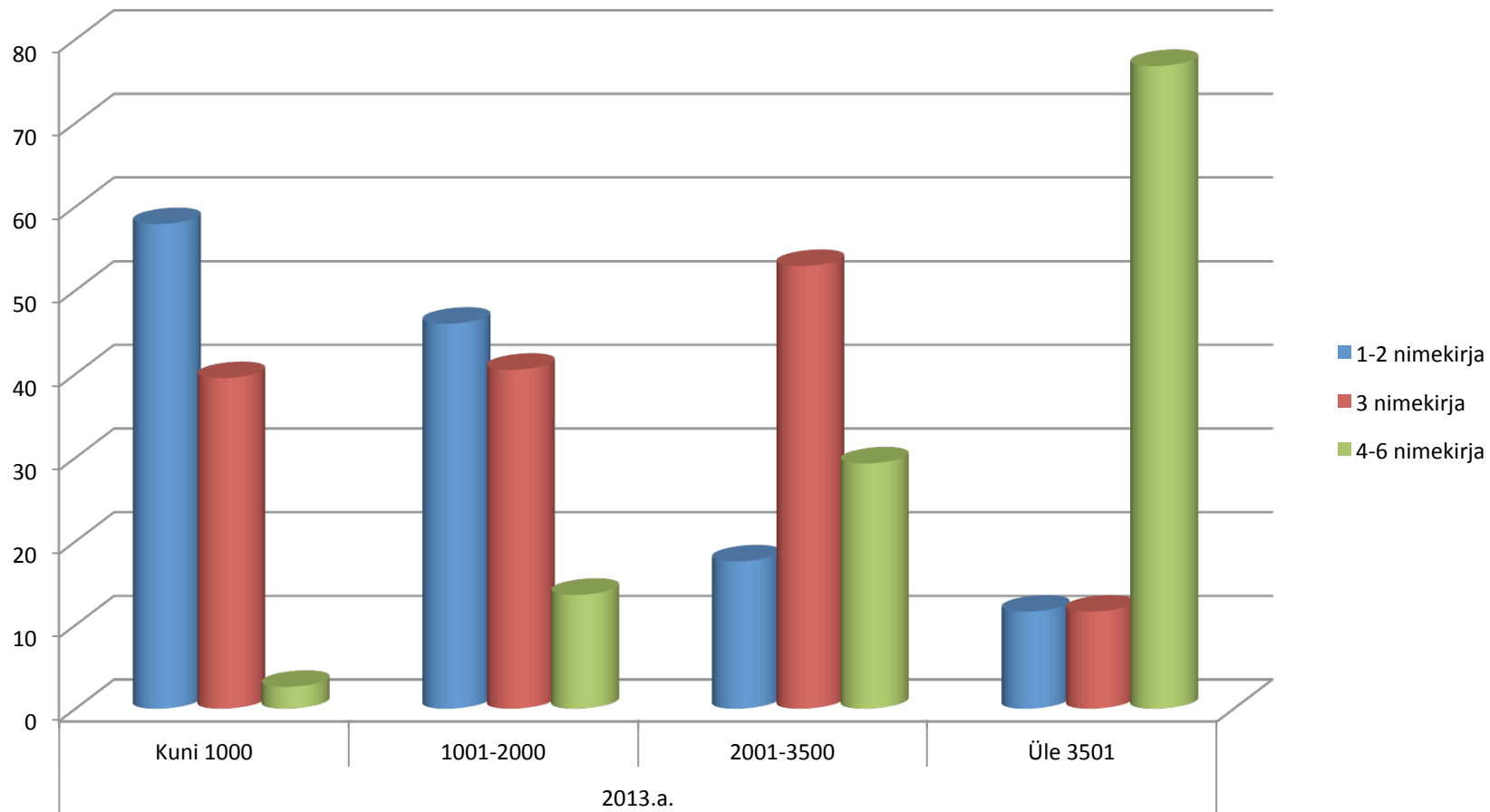
Alaesmärgid, millesse reformi läbiviimine panustab :

1. Tagada elanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel: otsustamisel, kuidas on kohalik elu korraldatud, kes ja mis tingimustel teenuseid osutab.
2. Kohaliku omavalitsuse suurem roll ja eelarveliste vahendite osakaal ühiskonnaelu korraldamisel (sellega kaasnevalt suurem finantsautonoomia).
3. Kohaliku omavalitsuse võime, valikuvõimalus ja vastutus iseseisvalt ja ökonoomselt lahendada kõiki olulisi kohaliku elu korraldamise ülesandeid.
4. Kohaliku omavalitsuse üksuste territoriaalne kooskõla asustussüsteemiga.
5. Tugevam kohalik esindusdemokraatia.

Tänane pilt: KOV ametnike spetsialiseerumise võimalused (ATAK ja Geomedia, 2015)

Kohalik demokraatia 2013 valimistel: KOV suurus ja volikogus esindatud valimisnimekirjad (%)

RAHANDUSMINISTEERIUM

Ajakava

Seadus 2016

Omaalgatuslikud ühinemised 2017

Valitsuse algatatud ühinemised 2018

Ajakava:

Reformi sisu ja eelnõu ettevalmistamine

I Haldusreformi põhimõtete ja kriteeriumite väljatöötamine, eelnõu ettevalmistamine ja menetlemine

- **oktoober 2015** Haldusreformi kontseptsiooni esitamine VV-le, sisend seaduse eelnõu koostamiseks
- **veebr. 2016** Haldusreformi seaduseelnõude paketi heakskiitmine valitsuses (hiljemalt 25.02.16)
- **Kuni juuni 2016** Eelnõu menetlemine ja vastuvõtmine Riigikogus
- **1. juuli 2016** Haldusreformi seaduste jõustumine (tähtaeg koalitsioonilepingus)

Ajakava: Reformi rakendamine

II Omaalgatuslike ühinemiste etapp

- **juuli 2016- jaan.2017** Kriteeriumidele vastavuse enesehindamine KOVide poolt , piirkondlike komisjonide töö
- **Kuni juuni 2017** Ühinemiste ettevalmistamine
- **15. oktoober 2017** KOV volikogude korralised valimised

III Valitsuse poolt ühinemiste algatamise etapp

- **november 2017 – aprill 2018** VV poolt ühinemiste algatamine ja ettevalmistamine
- **august 2018** KOV-ide erakorralised valimised valitsuse algatatud ühinemisteks

Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm

- I etapis (juulis 2015) esitati valitsuskabinetile heakskiitmiseks:
- haldusreformi rakendamise **ajakava**
- **ühinemistoetuste** suurendamine

Arutelud jätkuvad ja peavad jõudma lähiajal otsusteni ka neil teemadel:

- reformi aluseks **olevate kriteeriumide sätestamine**
- **KOV ülesannete** ja ühisasutuste tegevuse sätestamine
- riigi poolt rahastatud **riiklike ülesannete** osutamise võimaldamine
- kohalike omavalitsuste **uue rahastamismudeli** väljatöötamine
- **osavaldade** (linnaosade) õiguste laiendamine
- KOV üle teostatava **järelevalve** kaasajastamine
- harukondliku ja territoriaalse juhtimise ühtlustamine

Koalitsioonileppe augustitäiendused

Augustis täpsustati koalitsioonis haldusreformi põhimõtteid :

- sõnastada 1. novembriks objektiivselt mõõdetavad kriteeriumid omavalitsuse miinimumsuuruseks lähtudes omavalitsuste ülesannete täitmiseks vajalikust võimekusest. Erandite tegemine, kus põhjendatud.
- kahekordse liitumistoetuse maksmisel lähtuda, et liitumise tulemusel moodustuv omavalitsus vastab kokkulepitud kriteeriumitele.
- omavalitsuste koostöö tugevdamiseks luua igasse maakonda horisontaalset koordineerimist võimaldav ühendasutus. Seada sihiks omavalitsuslike ülesannete üleandmine maavalitsustelt ühendasutustele (või – piisava võimekuse korral - omavalitsustele).
- Vaadata läbi tasandusfondi valem ning pidada vajalikuks tasandusfondi kogumahu suurendamist
- analüüsida võimalusi kohalike maksude kehtestamise õiguste laiendamiseks
- Sätestada külavanemate õigused ja kohustused, sätestada linnaosade õigused ja analüüsida pealinna seaduse otstarbekust.

Kriteeriumid:

- Ülesanne on sõnastada **1. novembriks** objektiivselt mõõdetavad kriteeriumid KOV **miinimumsuuruseks** lähtudes KOV ülesannete täitmiseks vajalikust võimekusest, võimaldades geograafiliselt või demograafiliselt põhjendatud **erandite tegemist**. Põhimõtteline ühine arusaam on ekspertide poolt kujunemas, et üheks KOV võimekuse eri aspekte ühendavaks kriteeriumiks on ikkagi elanike arv, arutelud käivad võimalike erandite aluspõhimõtete üle.
- Ekspertkomisjonis on KOV miinimumsuurusena olnud laual ettepanekutena 3500, 5000 ja 11 000 elanikku, kõik oma selgete argumentidega põhjendatud. Eeskätt oleneb, kui suurt rolli nähakse tulevasel KOVil näiteks ettevõtluse arengu või gümnaasiumihariduse jms korraldamisel, mis nõuavad suuremat mastaapi. Suurem osa eksperte pooldab 5000 elaniku suurusjärku, arvestades seejuures pikaageid rahvastikuprognose.

Arutelu teema – KOV koostöö

Ettepanekud KOV maakondliku koostöö arendamiseks:

- **Maakonna arengu kavandamine** antakse maavalitsustelt üle OVLidele ning maakonna arengukavad seotakse õiguslikult riigi strateegiliste dokumentide süsteemi.
- Sätestatakse ülesandeks tegeleda maakonna/piirkonna KOV koostöös ühiselt **ettevõtluskeskkonna arendamisega** läbi selleks loodud struktuuride – maakondlike arenduskeskuste
- **Maakondliku ühistranspordi korraldus** antakse üle (eelduslikult mitme maakonna) KOV-idele ühiselt korraldamiseks läbi ühistranspordikeskuste.
- Lisaks **reguleeritakse ühisasutuse ja –ametite tegevus KOKSis**, mis võimaldab KOVidel paremini teha koostööd, täpsustame õigust delegeerida ülesandeid ühisametile, ühisasutusele või ühisametnikule.
- Piirkondliku **koostöö tugevdamine ei ole alternatiiv** KOV reformile!

Mida muudab see reform tavalise vallaelaniku jaoks?

Näiteks:

- Pöördudes omavalitsusse oma murega, on seal senisest pädevamad spetsialistid vastuse ja abi andmiseks. Veel parem, kui suudetakse muresid ennetada.
- Laiema piirkonna vaimne jm potentsiaal on rakendatud omavalitsuse otsuste tegemisse. Diskussioon arenguvõimalustest on laiemal pinnal ja toimub pigem volikogus kui vallajuhi kabinetis.
- Koos lepitakse kokku ja tehakse ära suuri ühiseid vajalikke investeeringuid, mida eraldi poleks suudetud.
- Vähem teie-meie piiri tõmbamist, nt lapsevanem saab vabalt valida kooli- või lasteaiakohta kogu piirkonnas jne.

RAHANDUSMINISTEERIUM

Täna kaasmõtlemast!

Küsimused, tagasiside, lisainfo :

RM regionaalhalduse osakond

sulev.valner@fin.ee

ave.viks@fin.ee